ADRODDIAD I'R CABINET

Dyddiad y Cyfarfod:	29 Mawrth 2022
Aelod Cabinet:	Cyng. Nia Jeffreys, Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol
Swyddog Cyfrifol:	Iwan Evans, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol.
Awdur	Siôn Huws, Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau
Teitl yr Eitem:	Penodi Uwch Grwner Ardal Gogledd Orllewin Cymru

Argymhelliad ar gyfer y Penderfyniad :

(a) Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol i baratoi manylion swydd a phersonol ynghyd a threfn benodi ar gyfer swydd Uwch Grwner a threfnu i hysbysebu

(b) Sefydlu Panel yn cynnwys y Prif Weithredwr, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Phennaeth Adran i'w ddynodi gan y Prif Weithredwr er mwyn tynnu rhestr fer a chyfweld ymgeiswyr, ac i benodi Uwch Grwneriaid yn ôl yr angen

Rheswm dros yr angen am y Penderfyniad :

1. Ymddeolodd Dewi Pritchard Jones y cyn Uwch Grwner ym mis Tachwedd 2020. Penodwyd Kate Sutherland, y Crwner Cynorthwyol ar y pryd, fel Uwch Grwner gweithredol tra'n ystyried priodoldeb uno ardal Crwner Gogledd Orllewin Cymru gydag ardaloedd eraill. Rydym bellach mewn sefyllfa i fwrw ymlaen i benodi Uwch Grwner parhaol. Gallai'r angen godi yn y dyfodol i benodi Uwch Grwner arall. Mae angen sicrhau fod y trefniadau dirprwyedig ar gyfer y broses yn cael eu sefydlu ac yn eglur.

Rhesymeg a chyfiawnhad dros gyrraedd y Penderfyniad

2. Mae Cymru a Lloegr wedi eu rhannu yn ardaloedd crwnerol, ac mewn pob ardal o'r fath, ceir Uwch Grwner ac o leiaf un Crwner Cynorthwyol. Awdurdodau lleol sy'n ariannu'r gwasanaethau unigol, a gan fod Ardal Crwner Gogledd Orllewin Cymru yn cynnwys Gwynedd a Môn, ariannir y gwasanaeth ar y cyd gyda Chyngor Ynys Môn. Serch hynny, Cyngor Gwynedd yw'r awdurdod perthnasol ar gyfer yr ardal, sy'n golygu bod dyletswydd statudol arnom i gwrdd â'r costau sy'n gysylltiedig â rhedeg y gwasanaeth. Yr awdurdod perthnasol sydd hefyd yn gyfrifol am benodi Uwch Grwner a Chrwneriaid Cynorthwyol i'r ardal, er na fyddant yn gyflogedig i'r awdurdod ond yn hytrach yn ddeiliaid swyddi barnwrol annibynnol.

3. Pennir y drefn benodi gan Ddeddf Crwneriaid a Chyfiawnder 2009, a gan Ganllawiau'r Prif Grwner. Bydd rhaid i bob penodiad gael ei gymeradwyo gan y Prif Grwner a'r Arglwydd Ganghellor, a bydd angen hefyd i'r Prif Grwner gymeradwyo'r broses benodi sydd i'w dilyn, a'r rhestr fer a dynnir ar gyfer cynnal cyfweliadau.

4. Mae'r Prif Grwner wedi cyhoeddi canllawiau ar benodi crwneriaid (*Nodyn Canllaw 6 y Prif Grwner - Penodi Crwneriaid*). Mae'n nodi ynddynt fod rhaid rhoi ystyriaeth i uno ardal gydag un neu fwy o ardaloedd crwner arall cyn mynd ati benodi Uwch Grwner parhaol newydd.

5. Bellach rydym wedi derbyn ymateb gan y Prif Grwner ar y sefyllfa adolygu . Mae hyn yn deillio o drafodaethau sydd wedi eu cynnal gydag Adran Llysoedd a Thribiwnlysoedd Llywodraeth y DU a Chynghorau Gwynedd a Dinbych (sef yr awdurdod perthnasol ar gyfer Ardal Gogledd Cymru (Dwyrain a Chanolog). Yn deillio o'r trafodaethau yma cafwyd penderfyniad gan y Prif Grwner na fyddai yn chwilio am uno'r ardaloedd Crwner yma ac y dylem felly benodi Uwch Grwner parhaol ar gyfer Ardal Gogledd Orllewin Cymru.

6. Mae angen felly i'r yr awdurdod ffurfio panel i dynnu rhestr fer, i gynnal y cyfweliadau ac i benderfynu ar bwy i'w benodi/phenodi. Mater i'r awdurdod yw cyfansoddiad y panel ond gall y Prif Grwner neu gynrychiolydd fynychu'r cyfweliadau a bydd yn gwneud hynny fel arfer yn achos penodi Uwch Grwner.

7. Bydd y Panel yn cael ei gynghori gan y Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau a chynrychiolydd y Prif Grwner

8. Ar ôl i'r Panel ddod i'w benderfyniad, rhaid anfon adroddiad at y Prif Grwner (os nad oedd yn bresennol yn y cyfweliadau) yn disgrifio'r broses a ddilynwyd a'r rhesymau dros gynnig yr ymgeisydd / ymgeiswyr llwyddiannus. Bydd rhaid hefyd gofyn am gymeradwyaeth yr Arglwydd Ganghellor.

Barn Cyngor Sir Ynys Môn

9. Os yw'r Ardal Crwner yn cynnwys mwy nag un awdurdod yna rhaid i'r awdurdod perthnasol ymgynghori gyda'r awdurdod arall cyn penodi Uwch Grwner. Byddwn felly yn cynnwys Cyngor Sir Ynys Môn yn y broses fel sy'n briodol.

Unrhyw ymgynghoriadau a gynhaliwyd cyn gwneud y Penderfyniad :

Prif Swyddog Cyllid – Dim i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol

Swyddog Monitro – Adroddiad wedi ei baratoi gan y Gwasanaethau Cyfreithiol.